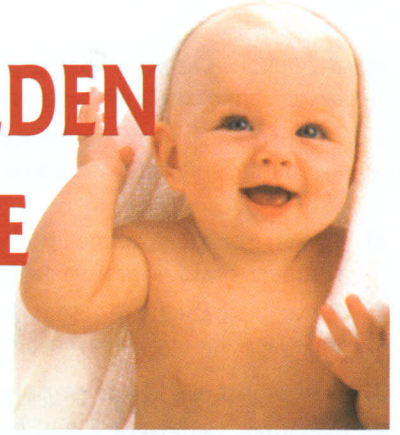

BEBEK DOSTU HASTANEDEN BEBEK DOSTU ECZANEYE

Nazmiye Mirza SEYMEN - Diyet Uzmanı

Bütün bebekler için en uygun besin anne sütüdür. Bebekler doğumu izleyen ilk 6 ay içinde, yalnızca anne sütüne ihtiyaç duyarlar. İklim sıcak ve kuruda olsa, bu dönemde ne mamalar ne tamamlayıcı besinler ne de su gereklidir.

Gerek normal doğum ağırlığına sahip olanların, gerekse düşük doğum ağırlıklı bebeklerin yeterli büyüme ve gelişmelerinin sağlanmasında, tek başına ve sadece anne sütü etkilidir. Dünya Sağlık Örgütü ve Umsay'ın raporlarında altı ay tek başına beslenmenin önemi vurgulanmakta ve bu dönem sonunda ek besinlerle birlikte iki yaşına kadar emzirmenin devam ettirilmesi önerilmektedir. Çünkü bir yaşından sonra da anne sütü bebeğin tüm besin ihtiyaçlarının %50'sini karşılamakta ve bağışıklık sisteminin gelişimini devam ettirmektedir.

Anne sütünün ilk altı aylık dönemde bebeğin metabolizma, bağışıklama ve psikolojik alandaki gereksinimlerini tam olarak karşıladığı dışardan verilen meyve suyu, hayvan sütleri, ticari formülalar ya da su verilmesinin anne sütünün bu mükemmel içeriğini değiştirebileceği, sağlık ve koruyuculuk alanında sağlayacağı yararlardan ödün anlamına geleceği ve bebeğin sağlığı açısından çeşitli tehlikeler oluşturabileceği tıp uzmanları tarafından uzun süredir kabul edilen bir gerçektir. Doğumu izleyen ilk altı ay içinde bebeğe tek başına anne sütü verilmesi iki yaşına kadar da ek besinlerle birlikte emzirmenin desteklenmesi Çocukluk Dönemi Beslenme Yetersizliklerini Önleme Merkezine göre yılda 1,3 milyon bebek ölümünü önleyebilmektedir.

1989 Brezilya'da yapılan bir araştırma tek başına anne sütü alan bebeklerin diğerlerine göre ishalden ölme olasılığının 14,2 solunum yolu hastalıklardan ölme olasılığının 3,6 diğer enfeksiyonlardan ölme olasılığının ise 2,5 kat daha az olduğunu göstermektedir. Gözlemler ve bazı araştırmalar ülkemizde anne sütüyle beslenmenin yaygın olduğunu göstermektedir. Bununla birlikte ek gıdaya erken başlanması sorunu vardır.

Hacettepe Üniversitesi Çocuk Hastanesinde retrospektif olarak yürütülen bir araştırmada süt çocuklarının %96'sının en az altı ay anne sütüyle beslendiklerini ancak bunlardan

%82'sine ilk günlerden başlayarak ek gıda verildiği belirlenmiştir. Araştırmada erken ek gıda alan bebeklerin tek başına anne sütüyle beslenenlerden daha sık ve daha ağır ishal geçirdikleri saptanmıştır. Prematüre ve düşük doğum ağırlıklı bebekler söz konusu olduğunda anne sütü emilmeden, sağılarak anne tarafından getirilse bebeğe bir kase, bir kaşık, şırınga v.b. aracılığı ile verilse bile yaşam açısından tehdit oluşturan pek çok enfeksiyona karşı koruma sağlamaktadır. Emzirmenin mümkün olmadığı herhangi bir durumda bebeğe verilebilecek en iyi besin kendi annesinden sağılmış süttür. Bu konuda sertifikalı anne sütü danışmanları ve sağlık personelinin anneyi doğru yönlendirmesi elle sağmanın öğretilmesi uzun dönemde bunu başaramayan anneler için tırla dışında steril edilebilir manuel veya elektrikli pompaların temininin sağlanması hayati önem taşır.

Karışık beslenme kadar tehlikeli bir diğer sorun formüllerin biberonla verilmesi ve yalancı emzik kullanımıdır. Biberonla beslenme, meme şaşkınlığı tabiri edilen meme reddine neden olabilir. Çünkü biberonla beslenen bebekler daha sonra anne memesini doğru biçimde almada güçlük çekebilir. Biberon ve yalancı emzik emme iç güdüsünü tatmin eder ve bebeği yorar. Bu nedenlerle bebek memeyi boşaltamaz ve reddedebilir. Bu durum da süt yapımı azalabilir emzirme sonlanabilir. Sağılmış anne sütü bile özellikle ilk aylarda biberonla verildiğinde bebeğin memeyi yeniden emmesi engellenebilir. 1989 da Dünya Sağlık örgütü ve Unicef emzirmenin korunması, özendirilmesi desteklenmenin de doğum hizmetlerinin rolüne ilişkin önerileri belirten ortak bir bildiri yayınlamıştır. Bu çalışmalar: "Başarılı emzirme için on öneri" adı altında özetlenmiştir. Doğum ve yeni doğanların bakımıyla ilgili hizmet sunan bütün kurumlar;

- 1) Emzirmeye ilişkin yazılı bir politika hazırlanmalı ve bunu düzenli hazırlıklarla tüm sağlık personelinin bilgisine sunmalıdır.
- 2) Tüm sağlık personeli bu politika doğrultusunda eğitmelidir.
- 3) Hamile kadınları emzirmenin yararları ve yönetimleri konusunda bilgilendirmelidir.

- 4) Doğumu izleyen yarım saat içinde emzirmeye başlamaları için annelere yardımcı olmalıdır.
- 5) Annelere emzirmenin nasıl olacağını ve bebeklerinden ayrı durumlarda sütün sağılmasının nasıl sürdürebileceklerini göstermelidir.
- 6) Tıbben gerekli görülmedikçe yeni doğanlara anne sütünden başka yiyecek ya da içecek vermemelidir.
- 7) Anne ile bebeğin 24 saat bir arada kalmalarını sağlayacak bir uygulamayı benimsenmelidir.
- 8) Bebeğin her istediğinde emzirilmesini tastik etmelidir.
- 9) Emzirilen bebeklere biberon veya yalancı emzik verilmemelidir.
- 10) Emzirmeyi destek guruplarının oluşmasını sağlamalı ve annelerin hastaneden çıkar çıkmaz bu organizasyonlara başvurmasını teşvik etmelidir.

1981 de Dünya Sağlık Örgütü genel kurulu (WHO) süt formüllerinin pazarlanması ve satışının düzenlenmesi ile ilgili anne sütünün yerine geçen ürünleri kapsayan uluslararası yasayı kabul etmiştir. Yasanın ana ilkeleri özetle;

- 1) Anne sütü yerine geçen ürünlerin halka reklamının yapılması,
- 2) Annelere bedava numune verilmesi,
- 3) Sağlık kurumlarında reklam yapılması,
- 4) Firma elemanları annelere önerilerde bulunması,
- 5) Sağlık görevlilerine hediye verilmesi,
- 6) Ürünlerin üzerinde suni beslenmeyi idealize eden resimlerin olması,
- 7) Sağlık çalışanlarına verilen bilginin bilimsel ve gerçek olması,
- 8) Ürünlerin etiketlerinin üzerinde anne sütüyle beslemenin yararları ve yapay beslenmenin maliyeti ve zararları yazılı olmalı.
- 9) Şekerli, koyulaştırılmış süt gibi uygun olmayan ürünler bebeklere önerilmemeli ve reklam yapılmamalı.

1986 mayısında Dünya Sağlık Örgütü formül süt bağışını yasakladı. Buna göre bedava dağıtımın tüm ülkelerde sona erdirilmesi WHO/Unicefin Bebek Dostu Hastane projesinin amacıdır. Eğer hastane ticari formüllerin bedava verilmesini kabul ederse BEBEK DOSTU OLAMAZ. Son yıllarda TC Sağlık Bakanlığının

Unicef iş birliği ile yapılan eğitim seferberliğine Türk Tabipler Birliği'nde katılmış, faaliyet programının ilçe ve köy sağlık ocaklarına kadar yaygınlaştırılması planlanmıştır ve ilimizde (Tekirdağ) ve Çorlu'da yapılan etkin eğitim ve danışmanlık kurslarının yakın bir gelecekte 6 ay tek başına anne sütüyle beslenme oranını arttırması umudu taşımaktayız. Bu konuda yaptığımız etkin eğitim programları ile emzirme oranını bir hayli yükselttiği Konya ili BEBEK DOSTU il seçimlerine örnek olmuştur. Bu saygın eğitim seferberliğine, doğum ve çocukla ilgili sağlık görevlilerinin yanısıra eczacıların da katılımı ve aynı zamanda desteği Bebek Dostu Eczane kavramının yerleşmesi sorunun çözümünde şüphesiz oldukça etkili olacaktır.

KAYNAKLAR

- 1) NVHO/Unicef 25/28 Haziran 1990 Cenevre anne sütü toplantısı-TC Sağlık Bakanlığı yayını.
- 2) Levine R.E Huffman S.L Labbak M Shelton J Breastfeeding Saves Lives: An astimate of Breasfeeding related infant survival.. ABD, Haziran 1990
- 3) Prof. Dr. İmran ÖZALP Çocuk Sağlığı ve Hastane Dergisi Anne Sütü Özel Sayışı Cilt 34-sayı 4 Ekim-Aralık 1991
- 4) Prof. Dr. Gülden KÖKSAL Çocuk Hastalıklarında Beslenme Tedavisi
- 5) Gonzales, R.B. Journal of Tropikal Pediatrics, Vol 35 October 1989 WHO/Unicef/TC Sağlık Bakanlığı Anne sütü ile beslenmede danışmanlık eğitim kursu katılımcı rehberi.

Nazmiye Mirza SEYMEN 1957 yılında Ankara'da doğdu Hacettepe Üniversitesi Sağlık Teknolojisi Yüksek Okulu Beslenme ve Diyet Bölümü'nden 1982'de mezun oldu. 1983'te Erzurum Göğüs Hastalıkları Hastanesinde diyetisyen olarak göreve başladı. Atatürk Üniversitesi Araştırma Hastanesi ve Numune Hastanesinde görev yaptı. 1988 yılından beri Tekirdağ Devlet Hastanesinde diyetisyen olarak görevini sürdürmektedir. Evli ve bir çocuk annesidir.

